

TAK 1621, Sejlsbjerg, felt 4 (FHM 4296/3014)

Makrofossilanalyse af et tre-skibet hus fra yngre romersk til ældre germansk jernalder

Peter Mose Jensen, cand.mag.

Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum

Nr. 69 2024

MOMU
MOESGAARD MUSEUM

TAK 1621, Sejlsbjerg, felt 4 (FHM 4296/3014)

Makrofossilanalyse af et tre-skibet hus fra yngre romersk til ældre germansk jernalder

Peter Mose Jensen, cand.mag.

Indledning

Kroppedal Museum gennemførte i efteråret 2018, vinteren 2019 og foråret 2021 tre udgravningsfaser ved lokaliteten Sejlsbjerg¹. I den forbindelse blev i alt fire udgravningsfelter undersøgt, der indeholdt arkæologiske spor fra både neolitikum, romersk jernalder og germansk jernalder.

Under udgravningen blev der udtaget prøver til flotering og undersøgelse for indholdet af især forkullet, arkæobotanisk materiale fra samtlige udgravede felter. Fra felt 4, som er fokus for denne rapport blev i alt 20 prøver udtaget og viderebehandlet. Udgravningerne af dette felt fandt sted dels i 2019 og dels i 2021.

Prøvebehandling

Jordprøverne fra felt 4 blev efter udtagningen floteret på Kroppedal Museums eget floteringsanlæg. Floteringsanlægget består af et anlæg, hvor der tilføres vand gennem flere dyser nederst på en skrånstillet sliske, hvor også jordprøven påhældes.

Efterhånden som vandstanden stiger, frigøres elementer i jordprøven, der er lettere end vandet, såsom forkullede planterester, og disse flyder til sidst ud over den øverste ende af slisken, hvor de opfanges i et finmasket net. Floteringsprøven i stofnettet tørres og er herefter klar til gennemsyn.

Efter klargøring blev de floterede prøver videresendt til Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum til videre behandling.

Det kursoriske gennemsyn

Efter modtagelsen på Moesgaard blev de floterede prøver fra Sejlsbjerg indledningsvist kursorisk gennemset af Ph.d. Neeke Hammers for at vurdere indholdet af især forkullet arkæobotanisk materiale (se tabel 1).

¹ Sejlsbjerg er beliggende i Høje Tåstrup sogn, Smørum herred, tidl. København amt, har Sted nr. 02.02.07. og Sb.nr. 145 og UTM koordinaterne: X: 701965/Y: 6171172

Der blev i forbindelse med gennemsynet fundet forkullede kornkerner og/eller frø i fem af de gennemsete prøver.

Af forkullede korn blev der identificeret byg (*Hordeum vulgare*), mulig byg (cf. *Hordeum vulgare*), avnklædt byg (*Hordeum vulgare* var. *vulgare*), emmer/spelt (*Triticum turgidum* ssp. *dicoccon*/*Triticum aestivum* ssp. *spelta*), brød-/durumhvede (*Triticum aestivum* ssp. *aestivum*/*Triticum turgidum* ssp. *durum*), hvede (*Triticum* sp.), rug (*Secale cereale* ssp. *cereale*) og havre (*Avena* sp.).

Af andre muligt dyrkede arter blev der fundet sæddodder (*Camelina sativa*).

Af forkullede frø blev der erkendt bleg/fersken-pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*), ærteblomstfamilien (Fabaceae) og græsfamilien (Poaceae).

Trækulsmængden i prøverne varierede fra lav til høj.

På baggrund af det høje indhold af makrofossiler i JP23 og JP29, som begge kom fra tagstolpefyld i hus K5 blev det besluttet at foretage en efterfølgende egentlig arkæobotanisk analyse af dette anlæg. For at opnå det størst mulige overblik over makrofossilfordelingen i hele husets område, blev det valgt også at inkludere alle øvrige prøver fra huset (JP24-JP26 samt JP28 – ligeledes fra tagstolpefyld) i analysen.

Hus K5

Hus K5 er et nok oprindeligt ca. 7-8 m langt tre-skibet hus med to sæt tagbærende stolper og en let trapezoid form (se figur 1).

Huset er ¹⁴C dateret på tre forkullede kornkerner fra JP23 og JP29 til yngre romersk eller ældre germansk jernalder (209-406 kal. e.Kr. (95,4 %)).

Figur 1. Felt 4 med placeringen af hus K5 markeret

Den arkæobotaniske analyse af hus K5

Resultatet af den arkæobotaniske analyse af prøverne fra hus K5, der blev foretaget af cand.mag. Peter Mose Jensen og BA. Sidsel Hammerstoft Hansen kan ses i tabel 2 nedenfor samt på figur 2-6.

Som det kan ses af tabel 2 samt figur 2 og 4 indeholdt de analyserede prøver fra K5 primært afgrøderester, men også små mængder af vilde frø. Af øvrigt forkullet materiale indeholdt de fleste prøver dog også en del trækul, ud over at der i JP 29 optrådte et antal forkullede stængler. Endelig indeholdt hovedparten af analyseprøverne varmedeformeret organisk materiale i varierende mængder. Varmedeformeret organisk materiale dækker over organisk materiale, der pga. høj varme er blevet deformeret i en sådan grad, at oprindelig materialetype ikke længere kan identificeres.

Afgrøder

Afgrøderne i K5, der især optrådte i JP23 og JP29, fra fyld i stolpe A623 bestod primært af frø fra sæddodder (*Camelina sativa*), men der optrådte dog også store mængder kornrester i stolpefylden. Mht. sæddodderfrø, der er meget olieholdige, findes disse hyppigt i prøver fra romersk og ældre germansk jernalder. Her fremstår frøene i visse tilfælde som ukrudt, f.eks. i hørmarker (se plantebeskrivelsen nedenfor), men i andre situationer afspejler frøene snarere en dyrket afgrøde. I prøverne fra K5 på Sejlsbjerg er mængden af sæddodderfrø så høj, at arten efter al sandsynlighed skal betragtes som en dyrket afgrøde.

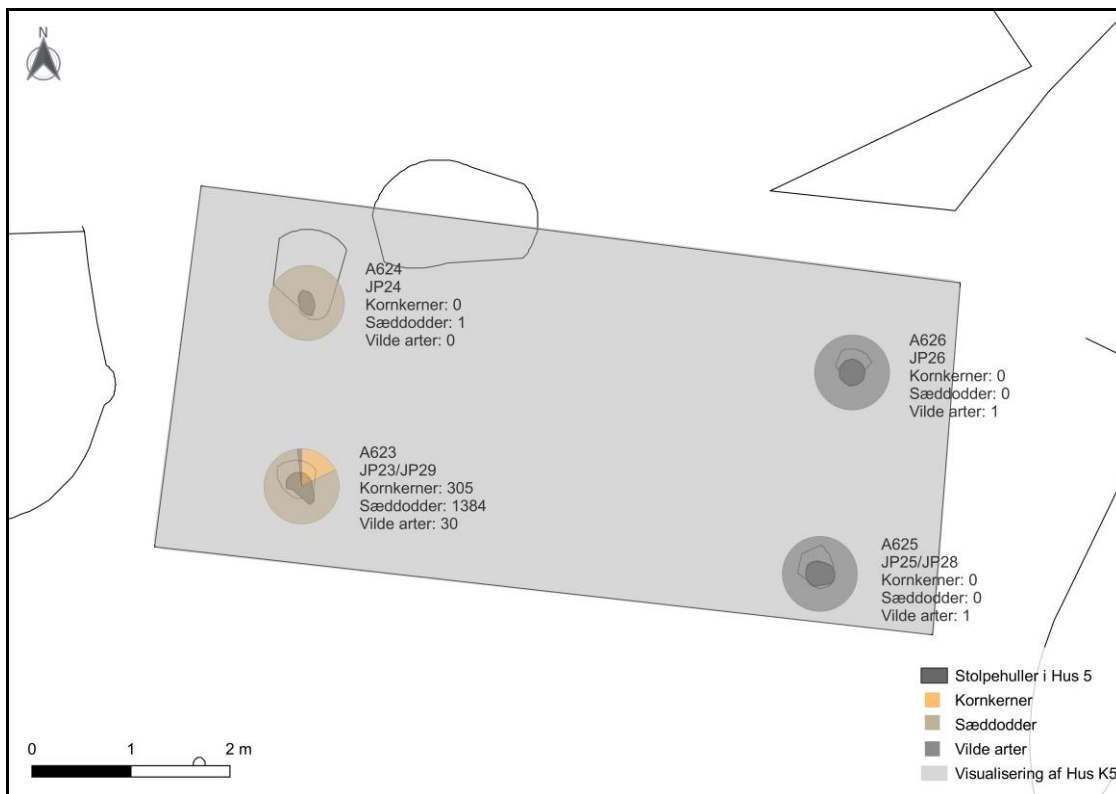
Kornafgrøderne i K5 bestod overvejende af kerner af byg (*Hordeum vulgare*), hvoraf en del kunne nærmere identificeres som avnklædt byg (*Hordeum vulgare* var. *vulgare*). I mindre mængder indeholdt huset dog også kerner af rug (*Secale cereale* ssp. *cereale*), havre (*Avena* sp.) og rester af forskellige hvedesorter hvede (*Triticum* sp.). Ift. tolkningen af havre som afgrøde skal det dog nævnes, at det ikke kunne afgøres på de få havrekerner i prøven, om det drejede sig om dyrket havre eller ukrudtsarten flyvehavre.

Hvede forekom både i form af kerner af brødhvede/durumhvede (*Triticum aestivum* ssp. *aestivum*/*Triticum turgidum* ssp. *durum*)² og emmer eller spelt (*Triticum turgidum* ssp. *dicoccon*/*Triticum aestivum* ssp. *spelta*). Enkelte avnbaser af emmer (*Triticum turgidum* ssp. *dicoccon*) fandtes også i materialet, hvilket kunne indikere, at kernerne af emmer/spelt måske nærmere bestemt var emmer.

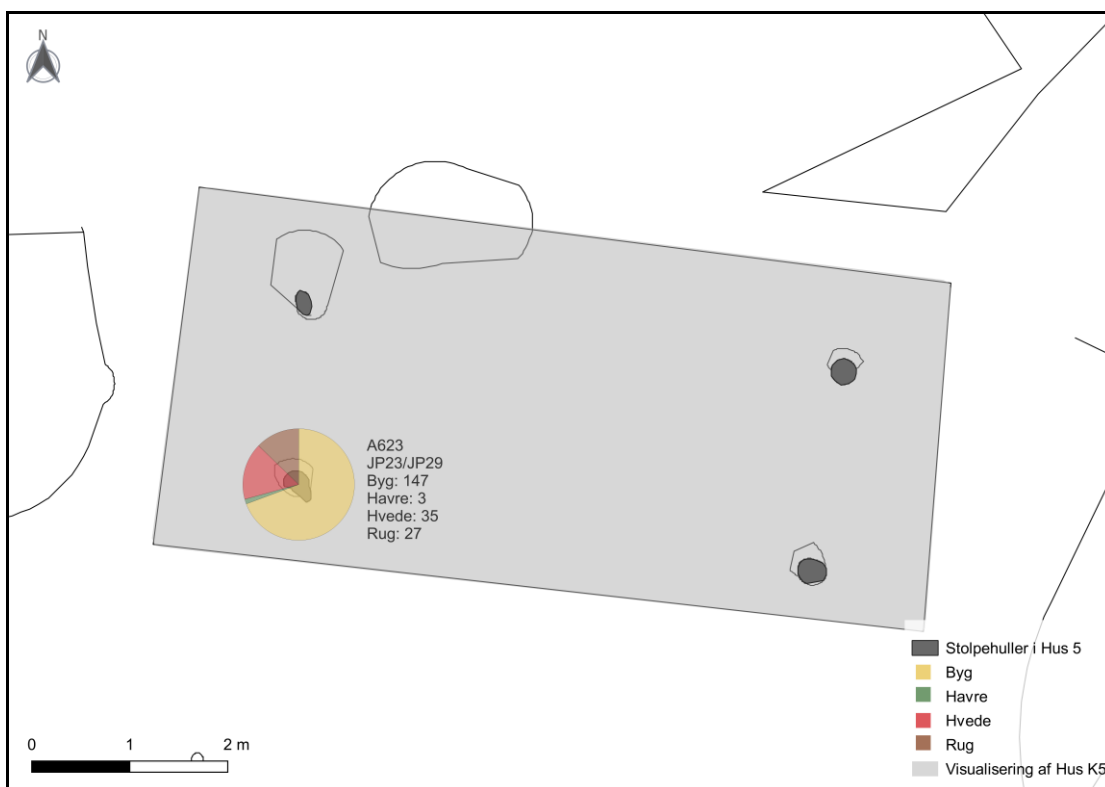
Vilde planter

Som det fremgår af tabel 2 og fig. 2 optrådte hovedparten af de få frø fra vilde arter ligesom afgrøderesterne i K5 primært i JP23 og JP29 fra stolpe A623. De fleste af disse kom fra arterne gåsefod (*Chenopodium* sp.), bleg/fersken-pileurt (*Persicaria lapathifolia/maculosa*) eller ærteblomst-familie (Fabaceae). Øvrige vilde arters frø var set i forhold hertil blot repræsenteret med 1-2 frø. Som det kan udledes af plantebeskrivelserne nedenfor, vokser en del af de vilde arter i prøverne såsom især gåsefod, bleg/ferskenpileurt og snerlepileurt (*Fallopia convolvulus*) typisk på marker og andre hyppigt omrodede jordtyper. Dette indikerer, at hovedparten af frøene fra vilde planter i huset sandsynligvis er rester af markukrudt, og den mest oplagte tolkning er, at det oprindeligt har vokset sammen med afgrøderne i prøverne og er blevet indhøstet og bragt ind i huset sammen med dem.

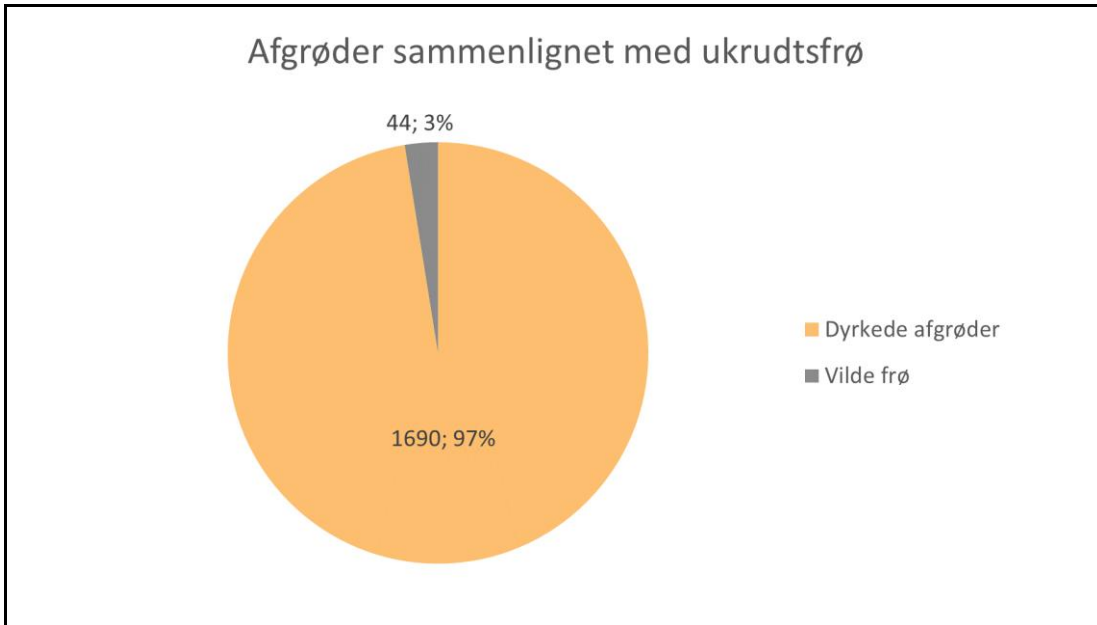
² Kerner fra brødhvede og durumhvede er stort set identiske. Kun ved hjælp af aksled kan en adskillelse af de to undersorter lade sig gøre. Indtil for nyligt blev det formodet, at kun brødhvede blev dyrket i Norden i forhistorisk tid, da durumhvede er en mere sydlig kornsort (Cappers & Neef 2012). Nu er der imidlertid identificeret aksled fra durumhvede i neolitisk kontekst i Danmark (Kirleis & Fischer 2014; Andreasen 2017)

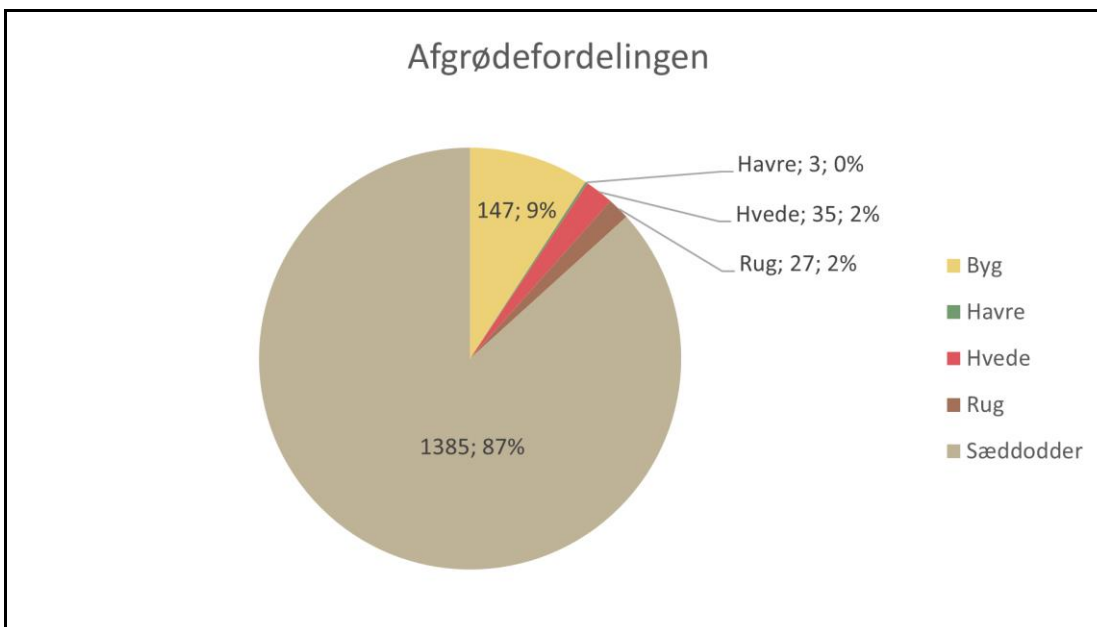
Figur 2. Fordelingen af afgrøder og frø fra vilde arter i K5 baseret på tabel 2. I forbindelse med udarbejdelsen af figurene er alle mulige "cf" identifikationer registreret som sikre identifikationer. Herudover er fragmenter omregnet til antal hele kerner/frø ud fra en faktor på 3:1, således at tre fragmenter tælles som én hel kerne/et helt frø i figuren.

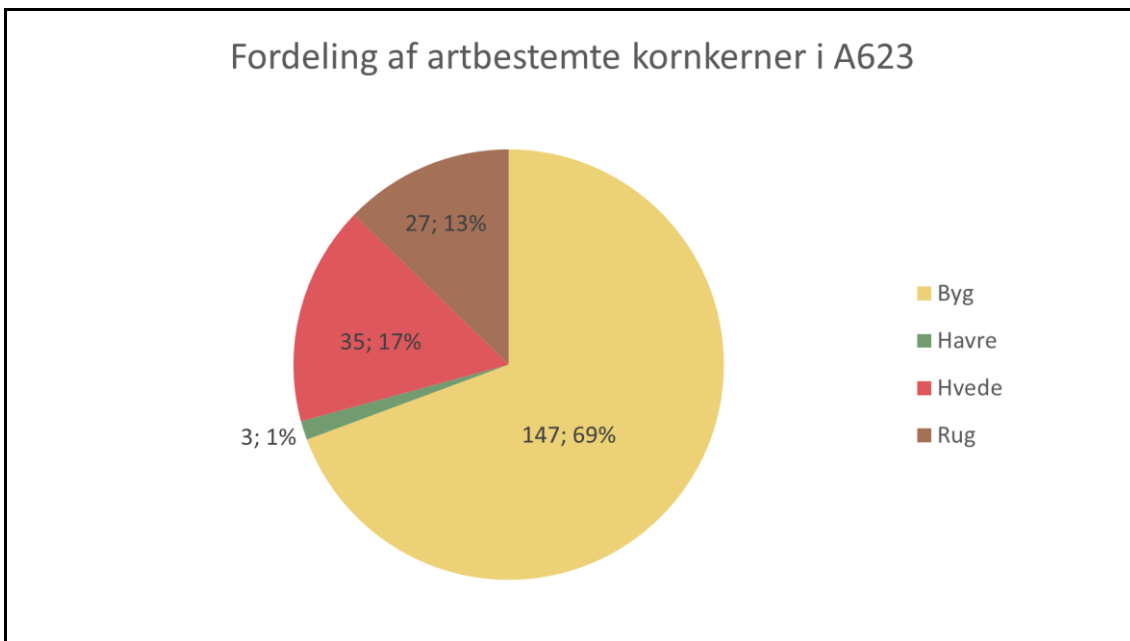
Figur 3. Fordelingen af kornsorter i K5 baseret på tabel 2. I forbindelse med udarbejdelsen af figurene er alle mulige "cf" identifikationer registreret som sikre identifikationer. Herudover er fragmenter omregnet til antal hele kerner/frø ud fra en faktor på 3:1, således at tre fragmenter tælles som én hel kerne/et helt frø i figuren.

Figur 4. Den samlede fordeling af afgrøder og frø fra vilde arter i K5 baseret på tabel 2. I forbindelse med udarbejdelsen af figuren er alle mulige "cf" identifikationer registreret som sikre identifikationer. Herudover er fragmenter omregnet til antal hele kerner/frø ud fra en faktor på 3:1, således at tre fragmenter tælles som én hel kerne/et helt frø i figuren.

Figur 5. Den samlede fordeling af afgrøder i K5 baseret på tabel 2. I forbindelse med udarbejdelsen af figuren er alle mulige "cf" identifikationer registreret som sikre identifikationer. Herudover er fragmenter omregnet til antal hele kerner/frø ud fra en faktor på 3:1, således at tre fragmenter tælles som én hel kerne/et helt frø i figuren.

Figur 6. Den samlede fordeling af kornsorter i A623 i K5 baseret på tabel 2. I forbindelse med udarbejdelsen af figuren er alle mulige "cf" identifikationer registreret som sikre identifikationer. Herudover er fragmenter omregnet til antal hele kerner/frø ud fra en faktor på 3:1, således at tre fragmenter tælles som én hel kerne/et helt frø i figuren.

Diskussion

Ifm. tolkningen af det forkullede materiale i K5 er det indledningsvist vigtigt, om huset afspejler en brandtomt. I ubrændte hustomter, vil forkullet arkæobotanisk materiale bl.a. i stolpefyld typisk deponeres løbende gennem husets beboelsestid og give et bredt indblik i planteudnyttelsen i tilknytning til ild og varme i huset over tid. Modsat vil et plantemateriale i en brandtomt typisk afspejle de planter, der har befundet sig i huset på brandtidspunktet. De store mængder trækul i huset generelt samt de forkullede rester af korn og vilde planter i A623 kunne her umiddelbart tyde på, at huset måske er brændt i sin tid. Det samme kunne klumperne af varmedeformeret organisk materiale i husets prøver. Disse er som regel en indikation på meget høje varmegrader, som bl.a. vil kunne opstå i forbindelse med en brand. Mht. tolkningen af det varmedeformede materiale i K5 skal det dog indskydes, at denne må tages med visse forbehold, hvilket skyldes det store indhold af sæddodderfrø i prøverne. De olieholdige frø fra denne art har således en tendens til relativt let at svulme op og deformere i forhold til andre former for makrofossiler. De ubestemmelige klumper i denne prøve kan således i flere tilfælde være sæddodderfrø, der er deformeret ved lavere temperaturer. De afspejler således ikke nødvendigvis, at der har været en udbredt brand med høje temperaturer i huset.

Tolkningsmæssigt viser den lave mængde af ukrudtsfrø i K5 set i forhold til afgrøderester på, at afgrøderne i huset har været forholdsvis rensede, da de blev deponerede i huset. Herudover tyder koncentrationen af afgrøder i husets sydvestligste stolpe A623 på, at det især har været i denne del af huset, at man har opmagasineret og håndteret sine afgrøder. At der er meget store afgrødemængder i lige netop dette stolpehul, sammenholdt med at der kun er små mængder i tilstødende stolpehuller, blot få meter væk kunne dog tyde på, at også andre faktorer end selve den oprindelige afgrødehåndteringssituation har haft indflydelse på deponeringen af afgrøder i A623. En medvirkende mulig årsag til de mange makrofossiler i A623 kunne således være, at der er drysset

ekstra mange makrofossiler i netop dét ene stolpehul, eksempelvis fordi stolpen har været trukket op eller er brændt eller rådnet væk på et tidspunkt.

Ift. de tilstedeværende afgrøder i prøverne fra Sejlsbjerg svarer disse godt til de sorter, der normalt findes i danske arkæobotaniske prøver dateret til yngre romersk/ældre germansk jernalder især i den østlige del af Danmark (Jensen 2019, Robinson 1994a, 1994b, Robinson et al 2009). Byg, overvejende i form af avnklædt byg, havre, brødhvede/durumhvede, emmer/spelt, rug og sæddodder er således alle velkendte danske afgrøder omkring slutningen af romersk jernalder, og optræder bl.a. i en række samtidige fynske fund (Jensen 2019). Det ret store udvalg af forskellige dyrkede arter, som forekommer på Sejlsbjerg ses også i det fynske fundmateriale, og muligvis er mønstret med dyrkningen af en længere række afgrøder noget, som adskiller de østdanske fund fra fundmaterialet en del steder i Jylland. I denne vestlige del af landet ser agerbruget i højere grad ud til at være koncentreret omkring dyrkningen af få afgrøder især i form af avnklædt byg og rug.

Mens rug er en ny afgrøde, der vokser i betydning i Danmark fra slutningen af ældre romersk jernalder og frem (Jensen & Thastrup 2020) er sæddodder især en afgrøde, der er udbredt i ældre jernalder. På samme måde er forekomsten af mange afgrødetyper på de enkelte pladser også noget, der typisk ses i ældre jernalders arkæobotaniske fund. Ligesom på Fyn er der således træk ved agerbruget på Sejlsbjerg, der peger bagud i tid, samtidig med at den tidlige forekomst af rug viser, at man også har været hurtig til at tage nye afgrøder til sig.

Desværre er der endnu relativt få fund fra yngre germansk jernalder fra Østdanmark til at tegne et klart billede af agerbrugsudviklingen hen over hele den germanske tidsperiode. Generelt tyder fund fra vikingetid og tidlig middelalder på, at man på dette tidspunkt i hele landet er gledet over i et fokus især på dyrkningen af avnklædt byg, rug og med tiden havre. Forhåbentlig vil fremtidige fund kunne afsløre mere detaljeret, hvornår dette skifte imod dyrkningen af færre afgrøder på markerne, som tilsyneladende sker ret tidligt i dele af Vestdanmark også sker i Øst.

Litteraturliste

- Andreasen, M. H. 2017: FSM 6973, Frydenlund (FHM 4296/1119) Makrofossilanalyse af anlæg fra tidligneolitikum. *Rapport for Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum* 24:2017.
- Cappers, R.T.J. & R. Neef 2012: *Handbook of Plant Palaeoecology*. Groningen.
- Kirleis, W. & E. Fischer 2014: Neolithic cultivation of tetraploid free threshing wheat in Denmark and Northern Germany: implications for crop diversity and societal dynamics of the Funnel Beaker Culture. *Vegetation History and Archaeobotany 2014, bd. 23 (Suppl. 1)*, s. 81–96.
- Jensen, P.M. 2019: Fynske arkæobotaniske fund fra landbebyggelser i perioden fra romersk jernalder til middelalder. *CENTRUM. Forskningscenter for centralitet. Rapport nr. 2. 2018*. Odense Bys Museer. https://museum.odense.dk/media/13223573/Rapport-2-Arkaeobotanik_Faerdig.pdf.
- Jensen, P.M. & M.B. Thastrup 2020: Afgrøder og planteudnyttelse i yngre romersk og ældre germansk jernalder. I: Stine Vestergaard Laursen & Rasmus Birch Iversen: *Hummelure – Landsby, langhus og landbrug i Østjyllands yngre jernalder*. Moesgaard Museum. Jysk Arkæologisk Selskab, s. 89-108.
- Robinson, D.E. 1994a: Crop plants in Danish prehistory / Dyrkede planter fra Danmarks forhistorie. *Arkæologiske udgravninger i Danmark 1993*, s.20-39.
- Robinson, D.E. 1994b: *Et katalog over rester af dyrkede planter fra Danmarks forhistorie. NNU Rapport nr. 13, 1994*.
- Robinson, D.E., P.H. Mikkelsen & C. Malmros 2009: Agerbrug, driftsformer og planteressourcer I jernalder og vikingetid (500 f.Kr.-1100 e.Kr.), s. 117-142 I: B. Odgaard & Jørgen R. Rømer (red.): *Danske landbrugslandskaber gennem 2000 år. Fra digevoldinger til støtteordninger*. Århus.

Planterne

De dyrkede og indsamlede arter

Avena sativa L. Almindelig Havre. 60-120 cm høj. Optræder ofte sammen med Flyvehavre. (Hansen 1993).

Camelina sativa (L.) Crantz. Sæddodder. Omkring 40.000 frø pr. plante. Blomstrer juni-juli, frøene modnes august sammen med hørplanten. Er tæt forbundet med hør dyrkning, og frøene er olieholdige (Frederiksen et al. 1950).

Hordeum vulgare L. Seksradet byg (nøgen + avnklædt). 60-120 cm høj. Højden kan have ændret sig på grund af avling. (Mossberg, Stenberg & Ericsson 2005).

Secale cereale ssp. *cereale* L. Almindelig Rug. Højde 50-150 cm. Højden har ændret sig på grund af avling, se f.eks. Tvengsberg 1995. (Hansen 1993).

Triticum aestivum ssp. *aestivum* L. Brødhvede. *Triticum turgidum* ssp. *dicoccon* L. Emmer. *Triticum aestivum* ssp. *spelta* L. Spelt. Højde 90-120 cm. (Hansen 1993) *Triticum turgidum* ssp. *durum* L. Durumhvede.

Identificerede planter

Fallopia convolvulus L. Snerle Pileurt. 15-100 cm lange stængler, som enten er nedliggende eller slynger sig op om stængler, strå og blade fra andre planter, omkring 140-200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-september. Udpræget sommerannuel, modnes sammen med korn og hør. Knyttet til kornmarkerne og forekommer almindeligt i vårsæd hvor den er mest generende samt i Hør, kan fremme lejesæd i kornet. Agerjord, ved bebyggelse. (Melander 1998, Frederiksen et al. 1950).

Svært adskillelige planter

Persicaria maculosa L. Fersken-pileurt. 25-60 cm høj, omkring 200-800 frø pr. plante. Blomstrer og frømodner juli-september. Rent sommerannuel (kan også forekomme i vintersæd, Melander 1998). Forholder sig som *Persicaria lapathifolia*. Agerjord, ofte vandlidende, ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922).

og

Persicaria lapathifolia L. Bleg pileurt. 30-60 cm (25-80 cm) høj, omkring 800-850 frø pr. plante. Blomstrer og modner frø i juli-september. Udpræget sommerannuel plante. Kan være meget skadelig i vårsæden, især i lave noget vandlidende marker, hvor den kan forekomme meget talrigt, kan også forekomme i vintersæden. (Melander 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993).

Planter identificeret til slægt eller familie

Chenopodium sp. Gåsefod

Fabaceae Ærteblomstfamilien.

Poaceae Græsfamilien

Litteraturliste

- Frederiksen, H. & P. Grøntved, H.I. Petersen 1950: *Ukrudt og ukrudtsbekæmpelse*. Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab. København.
- Hansen, K. 1993: *Dansk feltflora*. 1. udgave, 6. oplag. København.
- Jessen, K. & J. Lind 1922: *Det Danske Markukrudts Historie*. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, naturvidensk. og mathem. Afd., 8 Række, VIII. København.
- Melander, B. 1998: Beskrivelse af ukrudtsplanterne. I: *Ukrudtsbekæmpelse i landbruget*. Forskningscenter Flakkebjerg. Afdeling for Plantebeskyttelse. 3. udgave. pp 41-190.
- Mossberg, B., L. Stenberg & S. Ericsson 2005: *Den Store Nordiske Flora*. G.E.C. Gads Forlag. København.
- Tvengsberg, P.M. 1995: Rye and swidden cultivation tillage without tools. *Tools & Tillage. Vol. VII: 4.* s. 131-146.

Tabeller

JP-NR	EGNET TIL			ANTAL		TRÆKUL	ØVRIGE BEMÆRKNINGER
	MAKROFOSSIL ANALYSE?	VEDANALYSE?	¹⁴ C-DATERING	KORN	FRØ		
23	Ja	Evt	Ja	ca. 70	100+	XXX*	K5. Byg, avnklædt byg, brød-/durumhvede, emmer/spelt, havre, Camelina sativa (en del af Camelina klumpet sammen). *nok trækul til kursorisk gennemsyn
24	Nej	Ja	Evt	f*	1-3	XXXX	K5. cf. byg *dårligt bevaret fragment, for lidt materiale til C-14. Poaceae
25	Nej	Ja	Evt	0	0	XXXX	K5
26	Nej	Ja	Evt	0	0	XXXX	K5
27	Nej	Ja	Evt	0	0	XXXX	K5
28	Nej	Nej	Evt	0	0	XX	K5 (ca. 10 stk. trækul)
29	Ja	Ja	Ja	ca. 100	ca. 30-50	XXXX	K5. Avnklædt byg, byg, emmer/spelt, brød-/durumhvede, hvede, rug, havre, Camelina sativa, Persicaria lapathifolia/maculosa, Fabaceae
30	Nej	Nej	Nej	0	0	0	K16
31	Nej	Nej	Nej	0	0	0	K16
32	Nej	Nej	Nej	0	0	X	K16
33	Nej	Nej	Nej	0	0	X	K16
34	Nej	Nej	Evt	0	0	XX	K16
35	Nej	Nej	Evt	0	0	XXX	K16
36	Nej	Ja	Evt	1f*	ca. 5	XXXX	Grube. *dårligt bevaret kornfragment, ikke nok materiale til C-14. Fabaceae
37	Nej	Nej	Evt	1+f*	0	X	K17. Byg *dårligt bevaret korn og trækul
38	Nej	Nej	Evt	0	0	XX	K17
39	Nej	Nej	Nej	0	0	0	K17
40	Nej	Nej	Evt	0	0	XX*	K17. *dårligt bevaret trækul
41	Nej	Nej	Nej	0	0	X	K17. Uforkullede frø
42	Nej	Nej	Evt	0	0	XX	Grube

Tabel 1. Den kursoriske gennemgang af prøverne fra TAK 1621, Sejlsbjerg, felt 4
x markerer en subjektiv bedømmelse af mængden af trækul, hvor *x* er mindst, og *xxxxx* er størst. "F" markerer fragmenter og "cf" markerer en sandsynlig men ikke fuldstændig sikker bestemmelse.

JP-nr.	JP23	JP24	JP25	JP26	JP28	JP29	JP-nr.
A-nr.	A623	A624	A625	A626	A625	A623	A-nr.
K-nr.	K5	K5	K5	K5	K5	K5	K-nr.
Floteret (ml)	13,5 ml	69 ml	34 ml	32 ml	21,5 ml	49,9 ml	Floteret (ml)
Hordeum vulgare	19					89	Byg
Hordeum vulgare var. vulgare	13					26	Avnklædt
Avena sp.	1					2	Havre
Triticum sp.	2						Hvede
Triticum turgidum ssp. durum/ Triticum aestivum ssp. aestivum	2					3	Durumhvede/brødhvede
Triticum turgidum ssp. dicoccon/Triticum aestivum ssp. spelta	7					21	Emmer/spelt
Secale cereale ssp. cereale						27	Rug
Triticum turgidum ssp. dicoccon, avnbaser	2/2					3/4	Emmer (avnbaser)
Cereale indet	22+17f					51+72f	Ubestemmelig korn
Camelina sativa	952					432	Sæd-dodder
Cf. Camelina sativa		1					Mulig sæd-dodder
Fallopia convolvulus	1						Snerlepileurt
Chenopodium sp.	9					10	Gåsefod
Persicaria lapathifolia/maculosa				1	1	3	Bleg/Fersken-pileurt
Fabaceae						5	Ærteblomstfamilien
Poaceae						2	Græsfamilien
Indet	12						Ubestemmelige frø
Varmedeformeret organisk materiale	40		3	1		6	Varmedeformeret organisk materiale
Trækul (x-xxxxx)	XXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXX	XXXX	Trækul (x-xxxxx)
Bemærkninger	Noget varme- deformeret organisk materiale kunne ligne Camelina sativa		Meget grums/sand i prøven			Stængler i DP2 samt flere keramikstykker	Bemærkninger

Tabel 2. Resultatet af den arkæobotaniske analyse af TAK 1621, Sejlsbjerg, felt 4. Trækul er subjektivt vurderet med 1-5 X'er. X=meget lidt trækul og XXXXX=rigtig meget trækul. "F" markerer fragmenter, "cf" markerer sandsynlige men ikke fuldstændigt sikre bestemmelser og "sp" markerer, at planter kunne bestemmes til slægt men ikke nærmere til art. Ved avnbaser markerer det første tal inden skråstreg antallet af fundne avnbasefragmenter, mens tallet efter markerer antallet af fundne avnbasehalvdele. Der sidder to kerner af emmer sammen i én avnbase og hver avnbasehalvdel omslutter således én emmerkerne.

Rapporterne fra Afdeling for Konservering og Naturvidenskab, Moesgaard Museum fremlægger resultater i forbindelse med specialundersøgelser af arkæologisk genstandsmateriale.

Hovedvægten er lagt på undersøgelser med en naturvidenskabelig tilgangsvinkel. Heriblandt kan nævnes arkæobotaniske undersøgelser, vedanatomiske undersøgelser, antropologiske undersøgelser af skeletter samt zooarkæologiske undersøgelser.

Der optræder også andre typer dokumentationsfremlæggelser, som f.eks. besigtigelse af marinarkæologiske lokaliteter og metodebeskrivelser af konserveringsteknisk karakter.

Alle rapporter kan downloades fra Moesgaard Museums hjemmeside.
Eftertryk med kildeangivelse tilladt.